

منصور علی زارعی، نماینده ساری در گفت و گوبا «اقتصاد سرآمد» مطرح کرد

سواحل دریایی در ایران متولی مشخصی ندارد

سرتیبه گروه اقتصاد دریاپایه – یونس اسماعیلی نژاد – تعریف اقتصاد دریا پیش نیاز هر گونه سیاست گذاری و تولید آمار اقتصاد دریا است. تعریف کشورها و سازمان های جهانی از اقتصاد دریا شامل کلبه واژه ها و صنایع متنوعی می شود، اما ایران با وجود ظرفیت فوق العاده ای که در این بخش دارد، نتوانسته آن طور که باید و شاید از این راه روی به پویایی اقتصاد و ارزآوری بیاورد. در همین رابطه، منصورعلی زارعی، نماینده ساری به خبرنگار اقتصاد سرآمد گفت: دریا آسان ترین راه حمل و نقل و ارتباط با کشورهای همسایه است که مرز آبی با آن ها داریم. کشور ما هم از جنوب و هم از

شمال دارای مرز آبی است و باید قدر این پتانسیل را بدانیم. وی افزود: ما می توانیم یک کریدور جنوب به شمال و برعکس را راه اندازی کنیم. هزار کیلومتر ساحل در شمال در استان های گلستان، مازندران و گیلان داریم و استان مازندران به تنهایی ۴۰۰ کیلومتر ساحل دارد. همین مقدار کمی کمتر، ساحل جنوبی برایمان مهیا است. از این رو، با روسیه، آذربایجان و ترکمنستان ارتباطات خوبی داریم و می توانیم در مرزهای آبی هم فعالیت به سزایی داشته باشیم. رهبر معظم انقلاب هم تاکید بر استفاده از راه دریایی دارند و امسال به طور صریح در مورد اقتصاد دریا فرمودند و رئیس جمهور هم به این موضوع اشاره کردند که این اظهارات و توجهات، برای همه امیدوارکننده است.

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس تصریح کرد: دریا خودش می تواند یک منطقه اقتصادی بسیار عالی باشد؛ هم در حوزه گردشگری در شمال کشور که از نظر اقلیمی مناسب است و هم از بابت اسکله هایی که وجود دارد که هم می توانند کاربری گردشگری داشته باشند و هم کاربری حمل و نقل دریایی.

نمایند ساری اظهار داشت: در بسیاری از کشورها از دریا به عنوان پرورش ماهی های در قفس استفاده می کنند. مثلا کشور فنلاند درآمد بالایی از همین نوع پرورش ماهی را دارد. از این رو، مازندران بهترین مکان برای پرورش ماهی های خاویاری است. یک زمانی در شمال کشور ۵۰۰ تن ماهی خاویاری داشتیم، ولی الان این رقم بسیار پایین آمده است، در حالی که یکی از محصولات مهم بخش کشاورزی است که بیشترین ارزش افزوده را برای ما دارد.

زارعی یادآور شد: الان هر کیلو خاویار در کشورهای اروپایی حدود ۱۶ هزار یورو است و می تواند به اندازه نفت به کمک اقتصادمان بیاید.

میلیون ها مترمربع از املاک و مستغلات ساحلی در اختیار دولتی ها است

وی در ادامه بیان کرد: بحث اقتصاد دریا در برنامه هفتم توسعه کشور دیده شده و رئیس جمهور هم در سفرهایی که به استان های شمالی و جنوبی داشته اند به طور صریح و روشن بحث اقتصاد دریا را مطرح کردند. موضوع مهم دیگری که در ساحل شمالی کشور است، این است که بسیاری از مناطق ساحلی در اختیار دستگاه های دولتی است. میلیون ها مترمربع از املاک و مستغلات ساحلی که می تواند برای سرمایه گذاری به بخش خصوصی واگذار شود، در اختیار دولتی ها است.

عضو مجمع نمایندگان استان مازندران افزود: بعد از اینکه بحث فروش اموال دولتی و تبدیل سرمایه های غیرمولد به مولد را در کشور داشتیم، سران قوا هم در این حوزه در حال فعالیت هستند. این اموال برای ایجاد اقتصاد دریا باید به فروش رسیده و از اختیار دولت خارج شود و به دست بخش خصوصی بیفتد؛ موضوعی که هم رهبر معظم انقلاب و هم رئیس جمهور به آن اشاره داشتند.

زارعی در واکنش به اینکه چرا در موضوعاتی مثل ترانزیت از راه دریا، گردشگری دریایی و پرورش و صادرات ماهی خاویار موفق نبوده ایم؟ گفت: دلیل اصلی و ساده این است که کمتر به این بخش ها توجه شده است. در کشورهای همسایه مثل ترکمنستان، آذربایجان، قزاقستان و روسیه می توانیم استفاده حداکثری آن ها را از ظرفیت دریا ببینیم، ولی ما در ارتباط با آن ها ناموفق ظاهر شدیم. ما سراغ این حوزه تاثیرگذار نرفته ایم و بیشتر به حمل و نقل زمینی و دو بندر در استاراکتفا کرده ایم. حمل و نقل در دریا هم آسان تر است و هم ارزان تر به شرطی

که امکاناتش فراهم شود.

وی تصریح کرد: ساحل دریا در ایران، متولی مشخصی ندارد. به طور مثال، بخشی از آن در اختیار منابع طبیعی و بخشی مربوط به آب منطقه ای و بخش های دیگر می شود. از طرفی، حمل و نقل دریایی در حوزه وزارت راه است. اگر بتوانیم یک سازمان مستقل را داشته باشیم، خیلی خوب می توان موضوعات را پیگیری کرد و به سرانجام رساند. به باور من، باید یک سازمان عمران ساحل داشته باشیم که اگر این اتفاق بیفتد، موفقیت های چشمگیری به تبع آن، از اقتصاد دریا برای ما رقم خواهد خورد. از این رو، در برنامه پنجم توسعه کشور این موضوع مطرح و مصوب شد، ولی در برنامه ششم توسعه کشور، حذف شد و الان در برنامه هفتم توسعه کشور اگر این امکان وجود داشته باشد، باید سازمانی که متولی بخش ساحل دریا است، تشکیل شود.

نماینده ساری اظهار داشت: الان همه در حوزه دریا نظر می دهند و اگر سازمان عمران ساحل باشد، می تواند همه را با هم هماهنگ کند.

زارعی گفت: ما در حوزه بندر و کشتی سازی ضعیف نیستیم، ولی نتوانستیم از این ظرفیت ها به صورت متناسب در شمال و جنوب کشور استفاده کنیم. در سال ۱۳۵۰ در ساحل مازندران، صنعت کشتی سازی داشتیم که روی آن کار نکردیم و تعطیل شد.

وی در پایان خاطر نشان کرد: ما در سواحل جنوب موفق تر بوده ایم. الان با ارتباطاتی که با کشورهای شرقی آسیا و اوراسیا برقرار می شود، زمینه کار در حال فراهم شدن است و از لحاظ امنیتی هم می توانیم با کشورهای ساحلی شمال، ارتباط خوب و تاثیر گذاری داشته باشیم. در حال حاضر کارهای اولیه شروع شده و می توانیم در آینده به درآمدزایی خوبی برسیم.

محوریت شرکت ملی نفت صورت می گیرد: حمایت از ایمن سازی هوتگ ها و آبگیرها در استان سیستان و بلوچستان

محوریت شرکت ملی نفت صورت می گیرد:

حمایت از ایمن سازی هوتگ ها و آبگیرها در استان سیستان و بلوچستان

سرتیبه مدیریت نظارت بسر طرح های عمرانی مناطق نفت خیز به نمایندگی از شرکت ملی نفت ایران بر اساس تفاهم نامه با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، ایمن سازی هوتگ های ۴۴ روستا در جنوب استان سیستان و بلوچستان را در حال اجرا دارد.

به گزارش اقتصادسرآمد، اعتبار پروژه ایمن سازی و مرمت هوتگ ها و آبگیرها در سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۲۶.۵ میلیارد تومان بود و در آن ساخت و بهسازی، تسطیح و پر کردن هوتگ، فنس کشی، زیرسازی آسفالت، پلکان ایجاد دسترسی و آبشخور در نظر گرفته شد.

هوتگ ها در شهرستان های دشتیاری و چابهار (۴۴ روستا) مشمول این طرح هستند. مسامان دهی هوتگ ها با استفاده از تجربه ریش سفیدان و افراد بومی در روستاها می تواند در آینده ای نه چندان دور روستاها را از خشکسالی و کمبود آب رهایی بخشد و مانع بروز برخی مشکلات شود. این اقدام بر جمعیت روستایی بیش از ۲۳ هزار نفری در جنوب استان تأثیر گذار بوده است. این پروژه هم اکنون در دست اجراست و پیشرفت فیزیکی قابل قبولی دارد. هوتگ یا هوتک نام گودال مصنوعی یا طبیعی نسبتاً بزرگی است که آب حاصل از بارندگی ها در آن هدایت و جمع آوری می شود و در طول سال به مصارف کشاورزی و آشامیدنی انسان و حیوانات اهلی و وحشی می رسد. این سامانه سستی برای مهار، کنترل و بهره برداری از سیلاب و به عنوان آب از راه های متداول تأمین آب محسوب می شود.

هوتگ ها عمر مفید بسیار بالایی دارند و با هزینه پایین ساخته می شوند و این حمایت شرکت ملی نفت ایران تأثیر ارزنده ای بر حفظ، احیا و ترویج این روش سنتی و بهره برداری از سیلاب خواهد داشت. در واقع هر هوتگ را می توان طرحی از طرح های آبخیزداری عنوان کرد که قابلیت و نقش مهمی در جمع آوری آب دارند و از آن به عنوان یکی از راه های مواجهه با کمبود و محدودیت منابع آب در نتیجه توسعه روستایی منطقه یاد می شود. طبق نظر سنجی انجام شده از اهالی منطقه می توان گفت سامان دهی و برنامه ریزی مناسب برای هوتگ ها از نیازهای ضروری منطقه است، زیرا در این صورت می توان از بروز حوادثی نظیر غرق شدگی کودکان و احشام جلوگیری کرد.

انجمن مهندسی دریایی ایران در گرو پوست اندازی است

صنایع دریایی ایران در گرو پوست اندازی است

سرتیبه اعضای هیات مدیره انجمن مهندسی دریایی ایران ضمن اعلام آغاز فعالیت های منسجم انجمن، از کلیه شرکت ها، سازمان ها، ارگان ها، دانشگاه های دریایی کشور و همچنین از فعالین و

نخبگان جامعه دریایی کشور دعوت به مشارکت کردند. به گزارش اقتصادسرآمد، روابط عمومی انجمن مهندسی دریایی ایران طی اطلاعیه ای در سایت رسمی خود اعلام کرد: اعضای هیات مدیره انجمن مهندسی دریایی ایران نامه ای به رؤسای کلیه شرکت ها، سازمان ها، ارگان ها و دانشگاه های دریایی کشور با موضوع آغاز فعالیت های منسجم انجمن مهندسی دریایی ایران ارسال کردند. متن این نامه بدین شرح است: ریاست محترم کلیه شرکت ها، سازمان ها، ارگان ها، دانشگاه های دریایی کشور

موضوع: آغاز فعالیت های منسجم انجمن مهندسی دریایی ایران با سلام

خدانودمان را شاکریم که مورد اعتماد جامعه دریایی ایران قرار گرفته ایم و افتخار خدمت گذاری به این بخش بر دوش ما قرار گرفته است.

امیدواریم با استعانت از خداوند متعال و حمایتهای اعضای محترم حقیقی و حقوقی انجمن مهندسی دریایی ایران، بتوانیم قدمهای موثری در راستای توسعه بیشن عمومی جامعه نسبت به دریا و پتانسیل های اقتصاد دریامحور و استفاده از تمامی ظرفیتهای دریایی کشور برداریم.

در این راستا، دست فعالین و نخبگان جامعه دریایی کشور را به گرمی می فشاریم و پذیرای نظرات شما در انجمن مهندسی دریایی ایران هستیم. پیش تر در روزنامه دریایی اقتصادسرآمد گفتیم و دوباره تاکید می کنیم: توسعه صنایع دریایی ایران در گرو پوست اندازی این صنعت است. اعضای انجمن که اغلب فرهیخته و با انگیزه هستند، بادهای کشتی انجمن مهندسی ایران را به احتزاز در آورند و با شهامت به دل اقیانوس اندیشه و کار بزنند. اوراق کردن این کشتی، زبینه هیچ یک از اعضا نیست؛ بلکه بازسازی و بهسازی آن، خاطره شیرین برای یک انسان حرفه ای است؛ نه تخریب و بی تفاوتی.

دوشنبه--۱۰مهر ۱۴۰۲-- سال هفتم-- شماره ۱۷۴۶

اقتصاد دریا

خلیج فارس

بخش اول

اهمیت خلیج فارس

همایون الهی - اصولاً خلیج فارس و منطقه خلیج فارس مشخصه یک ناحیه جغرافیایی است. هیچ ناحیه جغرافیایی به تنهایی و در انزوا نمی تواند اهمیت و ارزشی داشته باشد، فقط ترکیب با عوامل دیگر است که به یک ناحیه جغرافیایی معنی و هویت معین می دهد. برخی نظریه پردازان حتی تا بدانجا پیش رفته اند که می گویند اگر سطح کره زمین مسطح بود اصولاً بسیاری از مسایل سیاسی و نظامی که در طول تاریخ رخ داده است، واقع نمی شد. وجود پستی و بلندی ها، دریاها و غیره باعث شده است که مناطق مختلف جهان دارای آب و هوای متفاوت باشند. این تفاوت دو اثر اساسی به جای گذاشته است: اولاً مردمان ساکن این مناطق دارای خلق و خوی متفاوت شده اند و ثانیاً امکان تولید مواد متنوع کشاورزی ممکن شده است؛ به همین صورت نقاط مختلف دارای معادن طبیعی مختلف نیز هستند. مجموع این عوامل است که گروهی از مردم جنگجو و تجاوزکار، گروهی دیگر آرام و فرمانبردار، مناطقی دارای ثروت های طبیعی و مناطقی نیز فاقد ثروت طبیعی هستند. همینطور بخش هایی از کره زمین مناسب کشت و زرع بوده ولی مناطق دیگری فاقد چنین امتیازی هستند.

حاصل این تفاوت ها آن بوده و هست که گروهی از مردم جهان سعی می نمایند مناطق آباد و ثروتمند را به تصرف خود درآورند و همین امر نه تنها باعث اختلافات و جنگ بین مهاجمین و مدافعین، بلکه اغلب بین خود مهاجمین نیز می شود. از دل این افزون خواهی است که وقایع سیاسی شکل می گیرند. این وقایع همیشه در حوزه جغرافیایی معین واقع می شوند و عوامل جغرافیایی بر شکل این وقایع سیاسی تأثیر گذار هستند، اما این انسان ها هستند که با تأثیر پذیری از موقعیت جغرافیایی، وقایع سیاسی را می سازند. جغرافیا مجموعه ای از عوامل نظیر اندازه، موقعیت، آب و هوا و وضعیت طبیعی محیط چون کوه، رود و غیره است و این عوامل تأثیر بسزایی در قدرت ملی دارند. با وجود این هر چند جغرافیا عامل مهمی است ولی تنها عامل قدرت ملی نیست؛ اهمیت آن به طور نسبی از عواملی چون اقتصاد، تکنولوژی، قدرت و روحیه انسانی ناشی می شود. در واقع ارزیابی همه این عوامل به عنوان قدرت ملی وقتی مفهوم پیدا می کند که در رابطه با قدرت سایر کشورها مورد توجه و مقایسه قرار گیرد، آن هم در یک محدوده زمانی، مکانی و موقعیتی خاصی؛ چرا که دسته بندی ها برای تصرف یک منطقه و یا تحت نفوذ درآوردن آن و بالعکس گروه بندی برای دفاع از یک سرزمین، همگی فن مذاکره و دیپلماسی و من جنگ و جنگ آوری را خلق نموده است.

گفته شده است که «جنگ چیزی جز ادامه سیاست با ابزار دیگر نیست» و یا اینکه «جنگ پایان دیپلماسی» است، ولی شاید بتوان گفت که «سیاست آغاز جنگ است» و «جنگ هموار کننده راه اعمال سیاست است». در این مفهوم «جنگ آخرین مرحله از اعمال سیاست است» و این امر به نظر می آید به واقعیت نزدیک تر باشد، چرا که اصولاً در صحنه روابط بین الملل وقتی کشورها «تجاوز» را هدف خود قرار می دهند، اعم از تجاوز سرزمینی، اقتصادی و یا سیاسی، ابتدا شروع به سیاست گذاری برای این امر می نمایند، مثلاً نظامی گری، رقابت تسلیحاتی، ورود به اتحادیه ها (نظامی، اقتصادی و یا سیاسی) و حتی کاربرد اصطلاحاتی چون «مکانی زیر آفتاب»، «فضای حیاتی»، «تنازع بقاء» و غیره همگی خبر از آغاز سیاست های می دهند که به جنگ ختم می شود. تاریخ پنج قرن گذشته حداقل نشان دهنده این واقعیت است. حال اگر «جنگ» هدف «سیاست» است، خواه جنگ برای سلطه باشد و یا دفاعی، خواه جنگ نظامی باشد یا اقتصادی و فرهنگی و غیره، نکته جدیدی به وجود می آید و آن اینکه ملت ها در صحنه بین المللی چگونه باید منابع خود را مدیریت نمایند که به حداکثر کارایی در حمله و یا دفاع دست یابند. در این مرحله است که «استراتژی» مطرح می شود.

واژه استراتژی (راهبرد) به شکل های گوناگون تعریف شده است:

۱- دانش و هنر به کارگیری نیروهای نظامی، سیاسی، اقتصادی و روانی یک ملت یا یک گروه از ملت ها برای ایجاد حداکثر حمایت جهت اعمال سیاست ها در زمان صلح یا جنگ.

۲- دانش و هنر اعمال فرماندهی نظامی برای رویارویی با نیروی دشمن در زمان جنگه تحت شرایط برتر.

۳- هنر طرح و یا اجرای نقشه ها یا مانور برای رسیدن به یک هدف

۴- دانش و هنر به کارگیری نبرد جهت دستیابی به اهداف جنگ

۵- فن توزیع و استفاده از ابزار نظامی به منظور کسب اهداف سیاسی

همانطور که در این تعاریف مشاهده می شود همگی استراتژی را در رابطه با عملیات نظامی تعریف نموده اند. از اینجا می توان به اصطلاح ژئواستراتژی پرداخت.